

fentlige kunde jo ganske vist give sig selv Bevilling, men det er dog unaturligt at give sig selv Bevilling i alle mulige Sager, og derfor har jeg ment, at det burde fastsættes i Loven, at Sagerne uden Hensyn til summa appellabilis skulle kunne appelleres til Høiesteret, for at man kan faae disse Spørgsmaal afgjort der. Det er kun disse ganske smaa Bemærkninger, jeg vilde gjøre, idet jeg iøvrigt talter for den Smødeforkommenhed, den ærede Minister har viist mit Forslag.

Justitsministeren (Mellermann): Jeg vil blot gjøre et Par Bemærkninger med Hensyn til det, jeg yttrede angaaende Krigsstadestatsningens Karakter, fordi jeg ikke har ment det ganske saaledes, som det vist blev opfattet, af den ærede Forslagsstiller. Jeg tror, at der ligesom ved disse Loves Givelse har ligget den fuldstændig bevidste Forudsætning til Grund, at her ikke var Spørgsmaal om et Retskrav, men kun Spørgsmaal om et Villighedskrav. Jeg kan ikke skjønne Andet, end hvis man virkelig erkjendte det som et Retskrav, at der skulde gives Krigsstadestatsning, kan den Omstændighed, at det heldigvis hører til de sjældne Tilfælde, at man fører Krig, ikke udelukke, at der findes Bestemmelser derom i Lovgivningen; vi have jo dog paa saa mange andre Punkter Bestemmelser for Krigstilfælde i Lovgivningen om, hvorledes dette eller hint skal være i dette Tilfælde. Hvis man altsaa erkjendte det som et Retskrav i Almindelighed, saa synes jeg heller ikke, at der havde været Noget i Veien for at fastslaa det i Lovgivningen, men det tror jeg, at man historisk ikke har gjort her til Lands, og jeg tror heller ikke, at man andetsteds historisk har gjort det. Det er muligt, at det er Fremtiden forbeholdt at gjenneføre denne Tanke paa alle Gebeter, denne Groshavaritank, skjøndt jeg tvivler noget derom, men hidtil er det ikke sket, og hidtil er det ikke nogen herskende Grundtæning nogetsteds. Mellem de Exempler, jeg nævnte, og dem, Lovforslaget dreier sig om, er der jo egentlig ingen Forskiel fra den ærede Forslagsstillers eget Standpunkt, det kommer ikke an paa, om det er Staten selv, der

arresterer Manden, eller om det er Gjenden, der berøver ham hans Frihed, det er ikke det, som der i principiel Henseende skal være det Afgjørende, men det, der i principiel Henseende er det Afgjørende, det er, at en Mand paa en eller anden Maade lider for det Heles Vel, at han særlig bliver et Offer for Ulykker, der ramme det Hele, og for de Bestræbelser, der finde Sted for at afværge disse Ulykker, med andre Ord altsaa Krig. Det er jo det, som netop efter Groshavaritanket skal være det Afgjørende, og i den Henseende er jo Parallelen meget god; der Intet i Veien for at parallelisere disse Tilfælde. Skulde vi nogeninde komme saa vidt, at denne Tanke, som Groshavaritanket hviler paa — en Tanke, der for Resten ikke en Gang i Sørensen er helt gjenneført, men kun paa enkelte Punkter — virkelig blev gjenneført i Staten, saa maatte man jo komme ikke blot til disse Erstatninger, som her er Tale om, men til langt mere vidtgaaende Erstatninger til Enhver, der i Krigen lider noget Særskilt, lider mere end de Andre. Om det er en Forsvars- eller en Angrebskrig, kan jeg ikke skjønne kan komme i nogen videre Betragtning, thi Krigsførelsen maa jo i alt Fald betragtes som Statens Beslutning.

Hvad de andre Bemærkninger angaar, der blive gjorte med Hensyn til § 4, da forudsætter jeg, at de dreie sig saa meget om Detaillen, at det næppe vil være rigtigt at gaa ind derpaa under denne første Behandling. Dog skal jeg endnu bemærke, at det Hensyn til Uniformiteten, der kunde tale for ikke at sætte nogen summa appellabilis, at Sagerne nemlig skulde kunne bringes ind for en fælles, øverste Domstol, ikke er meget afgjørende. Thi det Hensyn gjør sig jo gjældende i saa mangfoldige andre Tilfælde, at det er heldigt, at der kan staves en fælles Afgjørelse, idet man ellers er udsat for en forskjellig Opfattelse paa de forskjellige Steder i Landet. Herimod maa der naturligvis have Hjelpe midler, og det Hjelpe middel, vi for Tiden have derimod, det er at give Bevilling til at appellere, naagt Sagen ikke har summa appellabilis; og det er jo netop et af de Hensyn, der ved disse Bevillingers Meddelelse tages i meget høi Grad.